

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів
України щодо виконання кримінальних покарань та організаційно-
правового забезпечення діяльності органу пробації
(реєстр. № 7494 від 17 січня 2018 року)**

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 17 січня 2019 року (протокол № 76) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання кримінальних покарань та організаційно-правового забезпечення діяльності органу пробації (реєстр. № 7494 від 17 січня 2018 року), поданий народним депутатом України Алексеевим І.С. (далі – Законопроект).

Згідно із пояснювальною запискою Законопроект розроблено з метою удосконалення існуючого механізму правового регулювання у сфері виконання кримінальних покарань та пробації.

Існуюча система пробації відповідає низці міжнародним документам у цій сфері, зокрема, Резолюції Генеральної Асамблеї ООН №45/110 про Стандартні мінімальні правила ООН щодо заходів, не пов'язаних з тюремним ув'язненням (Токійські правила, 1990р.), Рекомендації №R(92)16 Комітету Міністрів Ради Європи про Європейські правила стосовно альтернативних покарань і заходів, Рекомендації №СМ/(2010)1 Комітету Міністрів Ради Європи про Правила Ради Європи про пробацію.

Проте, незважаючи на цей факт, наявна система виконання кримінальних покарань та закріплені організаційно-правові основи діяльності органу пробації не є досконалими, адже існують прогалини, недоліки та законодавчі колізії, які можуть бути усунені шляхом прийняття відповідного законопроекту.

Для досягнення зазначеної мети пропонується внести відповідні зміни та доповнення до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України, Кримінально-виконавчого кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України, які спрямовані на удосконалення нормативного регулювання питань у сфері виконання кримінальних покарань та діяльності органів пробації.

Прийняття вказаного Законопроекту, за твердженням автора, дозволить удосконалити порядок виконання функцій органом пробації, підвищити безпеку співробітників органу пробації та усунути існуючі законодавчі колізії, а також позитивно вплине на діяльність Міністерства юстиції у сфері виконання кримінальних покарань та пробації.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з наступного.

У Конституції України зазначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), в Україні визнається і діє принцип верховенства права, закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частини перша, друга статті 8). За приписом частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до статті 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

У Рішенні від 2 листопада 2004 року № 15-рп/2004 Конституційний Суд України зазначив, що верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність, зокрема у закони, які за своїм змістом мають бути проникнуті передусім ідеями соціальної справедливості, свободи, рівності тощо. Також, Конституційний Суд України звернув увагу на те, що справедливість – одна з основних засад права, є вирішальною у визначенні його як регулятора суспільних відносин, одним із загальнолюдських вимірів права. Зазвичай справедливість розглядають як властивість права, виражену, зокрема, в рівному юридичному масштабі поведінки й у пропорційності юридичної відповідальності вчиненому правопорушенню. У сфері реалізації права справедливість проявляється, зокрема, у рівності всіх перед законом, відповідності злочину і покарання, цілях законодавця і засобах, що обираються для їх досягнення. Окремим виявом справедливості є питання відповідності покарання вчиненому злочину; категорія справедливості передбачає, що покарання за злочин повинно бути домірним злочину (підпункт 4.1 пункту 4 мотивувальної частини).

Виключно законами України визначаються, зокрема, засади цивільно-правової відповідальності, діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них (пункт 22 частини першої статті 92 Конституції України).

У Рішенні від 30 травня 2001 року № 7-рп/2001 Конституційний Суд України зазначив, що виключно законами України мають врегульовуватись засади цивільно-правової відповідальності (загальні підстави, умови, форми відповідальності тощо), підстави кримінальної, адміністративної та дисциплінарної відповідальності - діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями (основні ознаки правопорушень, що утворюють їх склад), та відповідальність за них. У такий спосіб Конституція

України заборонила врегульовувати зазначені питання підзаконними нормативно-правовими актами та встановила, що лише Верховна Рада України у відповідному законі має право визначати, яке правопорушення визнається, зокрема, адміністративним правопорушенням чи злочином, та міру відповідальності за нього (абзац сьомий пункту 2 мотивувальної частини).

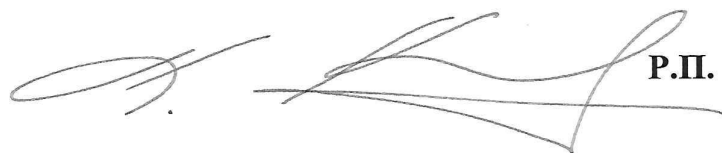
Згідно з пунктами 1, 14 частини першої статті 92 Конституції України виключно законами України визначаються, права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; судоустрій, судочинство, статус суддів; засади судової експертизи; організація і діяльність прокуратури, нотаріату, органів досудового розслідування, органів і установ виконання покарань; порядок виконання судових рішень; засади організації та діяльності адвокатури.

У своєму Рішенні від 12 лютого 2002 року № 3-рп/2002 Конституційний Суд України наголосив, що Конституція України як головне джерело національної правової системи є також базою поточного законодавства. Вона надає можливість урегулювання певних суспільних відносин на рівні законів, які конкретизують закріплені в Основному Законі положення (абзац перший підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини).

Зважаючи на зазначене, а також на те, що Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України), внесення запропонованих проектом Закону змін до чинного законодавства узгоджується з нормами Конституції України.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання кримінальних покарань та організаційно-правового забезпечення діяльності органу пробачії (реєстр. № 7494 від 17 січня 2018 року), поданий народним депутатом України Алексєєвим І.С., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ